

Skötselplan för Farstanäs naturreservat

REMISSVERSION 2022-05-31

Miljökontoret, Södertälje kommun
Samrådsversion (3) 2022-05-31

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Innehåll - uppdateras inför antagande

1. Beskrivning av Farstanäs naturreservat.....	3
1.1 Översikt	3
1.2 Geologi och topografi.....	3
1.3 Växt- och djurliv	4
1.4 Områdeshistorik och markanvändning.....	7
1.5 Friluftsliv och rekreation	12
1.6 Detaljplan	Fel! Bokmärket är inte definierat.
1.7 Administrativa data	13
1.8 Områdets bevarandevärden	14
2. Plandel	16
2.1 Syfte	16
2.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder	16
Karta över skötselområden.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Skötselområde 1: Campingområde och badplats	18
Skötselområde 2: Farstanäs gård med bostads- och ekonomibyggnader	19
Skötselområde 3: Planerad hagmark	20
Skötselområde 4: Planerat skogsbyte	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Skötselområde 5: Skogsmark	21
Skötselområde 6: Åkermark och åkerholmar	23
2.3.Friluftsliv och tillgänglighet.....	25
2.5 Reservatsförvaltning.....	26
2.6 Dokumentation och uppföljning.....	27
2.7 Finansiering.....	27
2.8 Revidering	27
2.9 Källförteckning.....	28
2.10 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder (ej klar)	29
Bilaga 1: Artfynd: rödlistade och andra intressanta arter.....	30

Framtagandet av förslaget till Skötselplan för Farstanäs har delfinansierats genom LONA, Lokala naturvårdssatsningen, 2016 och uppdaterats 2022.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

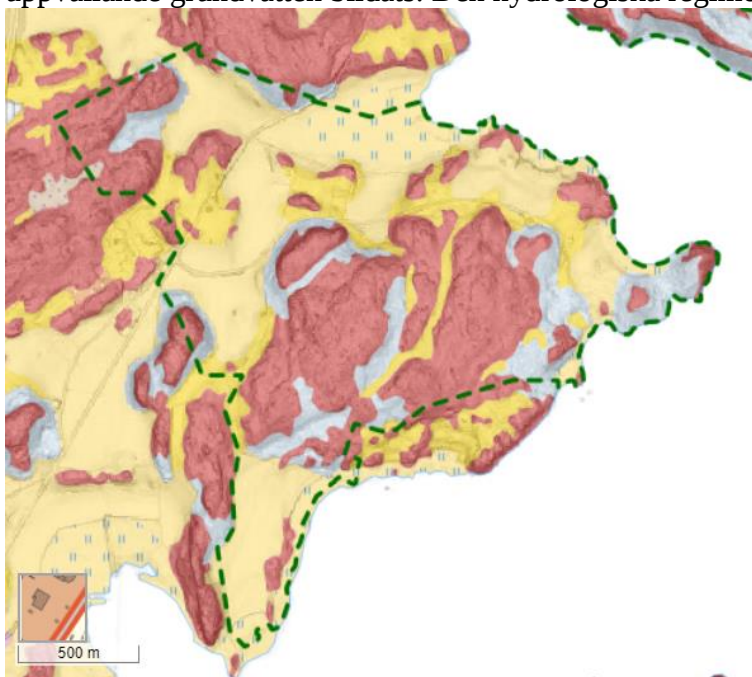
1. Beskrivning av Farstanäs naturreservat

1.1 Översikt

Farstanäs naturreservat ligger vid Järnafjärden ca 12 km söder om Södertälje centrum och 5 km öster om Järna centrum. Det omfattar ca 281 ha¹. Området består i huvudsak av skog och åkermarker samt bad- och campingområde och har en ca 5 km lång kustlinje. Området köptes in av Södertälje kommun på 1950 och kommunen ansökte om bildande av naturreservat, som beslutades av länsstyrelsen 1967. En camping och havsbad anlades i samband med att naturreservatet bildades på 1960-talet. En detaljplan är under framtagande för campingområdet och förväntas antas under 2022. Farstanäs gård ligger i norra delen av området och användes fram till 2014 som konferensanläggning av Södertälje kommun. I anslutning till gården finns även ett par bostadshus. Den större delen av naturreservatet, öster om väg 225 ingår i riksintresseområde för friluftslivet².

1.2 Geologi och topografi

Området består omväxlande av kuperad skogsmark och böljande åkermarker. De högsta höjderna är ca 50 m.ö.h. Berggrunden består av metamorfa granitoider och sedimentära bergarter. I skogsmarken utgörs jordlagret av sandig morän och på många ställen går urberget i dagen. På åkermarkerna och campingområdet är det postglacial lera, finlera och sand. Norr om Farstanäs gård mot Vaskhusviken finns även gytjelera. Stränderna utsätts för erosion från farleden, mest exponerade är de nordöstra delarna längst ut på Farstanäset. I sluttningen ned mot sandstranden och på sandstranden i nordöst har flera källor med uppvällande grundvatten bildats. Den hydrologiska regimen i området är inte närmare utredd.

Figur 1: SGU jordartskartan med terrängskuggning. Gula nyanser: Lera och silt, gytjelera med blåa streck; rött: urberg, ljusblått: sandig morän. Tidigare reservatsgräns, grön streckad linje. © Sveriges geologiska undersökning ©Lantmäteriet. **Kartan uppdateras med ny reservatsgräns inför slutligt antagande.**

¹ Enligt inmätning av gränsen 2014.

² Riksintresse för de samlade natur- och kulturvärdena i kustområdet och skärgården enligt 4 kap 1,2,4 §§ MB

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

1.3 Naturtyper

Skogsmark

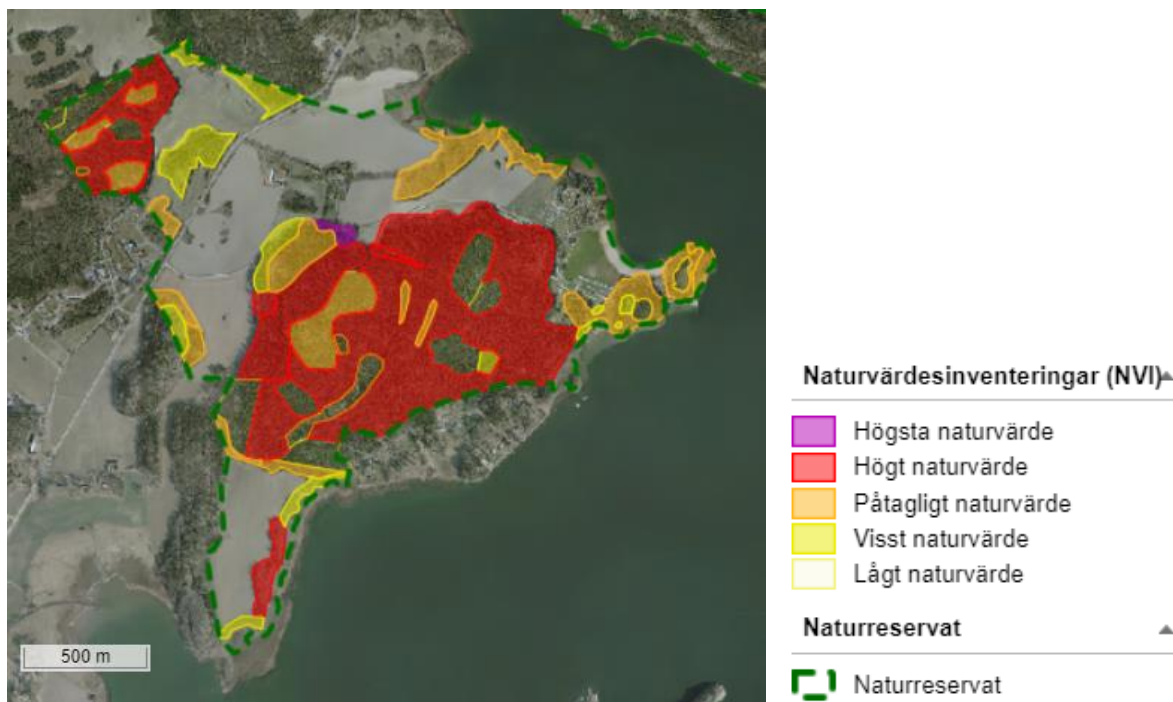
Skogsmarken naturvärdesinventerades hösten 2015 på uppdrag av miljökontoret³. Till de mest värdefulla biotoperna och strukturerna hör äldre barrblandskog, grova ädellövträd och före detta hagmarksområden. Skogsmarken består till största delen av tallhällmarker på höjder som övergår i granskog på fuktigare mark. Ett par lövsumpskogar finns. Spritt över hela området, framförallt i bryn mot vägar och åkermark och i före detta betesmarker i norr finns rikligt med grov ek och andra ädellövträd. Naturvärdesinventeringen visar att större delen av skogsmarken uppnådde klass 2, högt naturvärde, vilket innebär att den har *"betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional och nationell nivå"*, motsvarande skogsstyrelsens nyckelbiotoper. Ett mindre område med ädellövskog med gamla lövträd och flera hotade arter har klassats till klass 1, högsta naturvärde, som definieras som *"område av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå"*. I nästan alla delar av skogsmarken finns äldre tallar över 120 år gamla och förekomst av den rödlistade signalarten talticka finns på flera tallar, vilket indikerar högt naturvärde och lång kontinuitet av gammal tall. Året 2015 var ett mycket torrt år, vilket innebär att antalet hittade arter kan antas vara relativt lågt i förhållande till vad som finns i området.

Under senare år, i synnerhet efter torrsommaren 2018, angreppen av granbarkborre ökat i Farstanäs, liksom i hela Södertälje kommun och Stockholms län. Angreppen innebär att skogslandskapet omformas när delar av granbestånden dör av och mycket död granved skapas. Skötseln i områden inriktas på naturvård.

Bilder: Äldre barrskog, tallen, stränder, lövskog

³ Inventering enligt svensk standard SS 199000:2014, Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI), Naturföretaget, 2015

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Figur X. Naturvärdesklassning enligt Svensk standard (NVI) av skogsmark i Farstanäs naturreservat, Naturföretaget 2015. I Bakgrunden, ortofoto från 2020. Grön streckad linje utmärker naturreservatets gräns. Omarkerade områden i skogsmark är lågt naturvärde.

Hagmarker

I naturreservatet finns ett par områden som är rester av gamla hagmarker. Hagmarker har sedan 2015 restaurerats och bete har återintroducerats i norra delen av reservatet. Paradiset, finns strax öster om Farsta gård består av en kuperad moränbacke med delvis berg i dagen. Detta område klassades till 4, lägsta klass, i den nationella ängs- och betesmarksinventeringen 2003, på grund av att det var kraftigt igenväxt. Området har fått klass 3 i NVI; *Påtagligt naturvärde: bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen bibehålls, motsvarande ungefär av Skogsstyrelsens objekt med naturvärde*, och framröjning av grova ädellövträd samt betesdrift rekommenderades som skötsel för att höja områdets naturvärde. Här finns enstaka äldre hagmarksbjörkar och ekar samt en hagmarksflora, med bland annat gullviva, brudbröd, darrgräs, dagdkåpor, blåsuga, jungfrulin, backnejlika, ängshavre och ängsfryle. Det finns gott om spår av vildsvin. I norra delen av hagmarken finns en mindre, ravinliknande bildning med lövskog och en mindre bäck. Väster om paradiset längs Vaskhusviken har en strandäng restaurerats med avverkning av björkskog och fräsning av vass, samt återintroduktion av bete. Området är viktigt för grön infrastruktur. Betade strandägnar finns norr om naturreservatet i Vaskhusviken, samt söder om naturreservatet vid Moraåns utlopp vid Pikkrog.

Bild: Restaurering av hagmark

Bild: Restaurering/Restaurerad strandäng

Väster om väg 225 finns ytterligare en tidigare hagmark som delas med Solåkraby. I detta område finns ett flertal ekjättar som hotas av igenväxning. Området har klass 3 i NVI och restaurering genom framröjning av ädellövträd och bete föreslogs. Under 2016 och 2017 utfördes frihuggningar av ek i området.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Bild: Frihuggna ekar

Paradiset och hagen vid Solåkraby ingår sedan 2017 i miljökontorets uppföljning av ängs- och hagmarker som görs vart fjärde år.

Skyddsvärda träd

I naturreservatet finns många delområden med rikligt med gamla grova ekar och andra lövträd och området har som helhet betydelse för bevarande av skyddsvärda träd inom kommunen. Ett område med många grova ekar finns i lövskogen längs med södra delen av naturreservatet angränsande till det södra åkerskiftet och Järnafjärden. I området finns ett flertal grova ekar samt ett antal gamla björkar med mycket grov bark. Området är ganska kraftigt igenväxt med yngre lövträd och slånbuskage. Området har naturvärdesklass 2 i NVI och föreslagen skötsel är framröjning av grova ekar. Runt den södra åkern finns även ett flertal mycket grova ekar på angränsande fastighet utanför naturreservatet, samt längs norra sidan av åkern upp mot vägen till nästäppan. Enstaka grova ekar finns även i anslutning till åkerskiftet väster om väg 225, framförallt vid Solåkraby.

Vid Farsta gård finns tre alléer med äldre lind och ask. Den längsta allén sträcker sig från väg 225 in till Farsta gård i väst-östlig riktning. Allén fortsätter på andra sidan gården mot den planerade hagmarken. En ensidig allé finns söder om gården ned mot infartsvägen till campingen. Träden har delvis låg vitalitet och har delvis återplanterats närmast gården. En rest av en allé finns även väster om väg 225. Under 2018 har alléträden beskrivits av arborist på uppdrag av Södertälje kommun som fastighetsförvaltare.

Bild: Gamla alléträd/alléer/Beskurna Alléer

Stränder

Reservatet har ca 5 km strandlinje mot Östersjön, med Järnafjärden i öster och vaskhusviken i norr. I nordöst finns långa sandstranden vid Farstanäs havsbad och camping, som är områdets stora besöksmål. Vid uddarna i öster övergår sandstranden till klippor.

Längs strandlinjen finns även lövskog, lövsumpskog och vassbälten. I norr finns en lövsumpskog som vetter mot Vaskhusviken, med ask och klibbal och ett örtskikt med bland annat trolldruva, gullviva och blåsippor. Vassbältena längst in i vaskhusviken är restaurerade till betade strandängar. Längs den östra södra stranden mot Järnafjärden, norr och söder om Nästäppan finns stora vassbälten, klibbalstrandskog och blandad löv- och barrskog längs stränderna.

Havsvikar

Inre delen av Vaskhusviken och viken vid badstranden inventerades och naturvärdesklassades 2020. Inventeringen gjordes i en transekt (linje med inventeringsrutor) vid Farstanäs havsbad och en transekt i den inre delen av viken utanför strandängen. Bottensubstratet utgörs av gytjtig lera i den inre delen av vaskhusviken och sand/sandig gytja i viken vid badplatsen. Biotopen bedöms vara grund marin mjukbotten med flera positiva biotopkvaliteter, viken är dock inte trösklad vilket innebär att den inte värms upp lika snabbt på våren som trösklade vikar.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

I transekten i inre delen av viken dominerade en äng med hårsärv, samt förekomst av borstnate, axslinga och höstlånke. Vid badplatsen, på ett djup av 2-4 m fanns en kransalgsäng av skörsträse-tuvsträse. Vid inventeringen syntes inga spår av negativ påverkan från muddringar eller erosion på bottenarna. Vegetationens täckningsgrad, de fina kransalgs- och hårsärvsängarna samt variation i bottensubstrat ger goda förutsättningar för uppväxtområde och skydd för olika fiskarter. Negativ påverkan från övergödning, båtbyggor och erosion bedöms vara liten.

Biotopvärdet bedöms till påtagligt naturvärde. De två arterna kransalger borststräse och skörsträse/tuvsträse i viken klassas som naturvårdsarter (enligt definition från Litoralis, Edlund, Siljeholm 2019). Inga rödlistade arter påträffades men växtsamhället kan betraktas som artrikt då 9 arter kärlväxter och 3 alger sammanlagt påvisades. Många fiskarter bedöms kunna finnas i viken, både för rekrytering, födosök och skydd.

Rekommendationen från inventeringen är att undvika muddring samt att byggor hänvisas till områden med tillräckligt djup. I betesmarken innanför transekt D i naturreservatet Farstanäs kan slåtter av vass behövas för att inte marken ska växa igen. Eventuellt kan man även fräsa bort vass så att en blå bård bildas vilket kan gynna fiskrekrytering. Det mindre dike som finns i östra delen av betesmarken kan tillåtas sila över marken vid högre flöden för att gynna fisklek. Det är dock väldigt litet och kommer inte bidra med så stora mängder vatten.

Kultiverade miljöer

Inom Farstanäs naturreservat finns även kultiverade miljöer. På campingområdet och badplatsen området finns stora gräsmattor som sköts för att det ska vara god tillgänglighet för bad- och campingäster. Utspritt i campingområdet finns äldre och yngre lövträd, främst björk. Vid Farsta gård finns huvudbyggnad, flygelbyggnader och ekonomibyggnader samt ett par mindre uthus, före detta arbetsbostäder och en mindre sommarstuga, med omgivande gräsmarker och tomtmarker.

Åkermarken utgör ca 70 ha och brukas för spannmålsodling. Den har klass 4 – 10% högre normskördar än medel i åkermarksgraderingen från 1971. Campingen är anlagd på delar av den före detta åkermarken.

Artmångfald

Ett antal inventeringar och exkursioner med artobservationer och artnoteringar i artportalen har tidigare gjorts i delar av naturreservatet, se tabell 1. Ett utdrag ur artportalen visar att över 500 olika arter är rapporterade från området. Ett utdrag ur artportalen visar att över 1400 olika arter är rapporterade från reservatet eller närområdet (Artportalen 2022-05-31), utdrag mellan år 1967-2022). Av dessa rapporter är 130 rödlistade (20 kärlväxter, 1 mossor, 6 lavar, 35 svampar, 2 insekter, 62 fåglar och 4 fladdermöss. Många av fågelobservationerna är sjöfåglar som främst är kopplade till Järnafjärden, men bland annat talltita och spillkråka finns noterade från skogen. Naturvärdesinventeringen 2015 och resultatet av miljökontorets kartläggning inför skötselplanen visar på en mängd miljöer och småbiotoper i områdets skogar med goda förutsättningar för biologisk mångfald, bland annat nordvänder klippbranter och mycket gamla björkar, ekar, källutsprång mm. Vid fladdermusinventeringen 2018 noterades 9 fladdermusarter. De viktigaste biotoperna för fladdermöss är strandskogarna runt Vaskhusviken och gårdsmiljön runt Farsta gård. En koloni av vattenfladdermus påträffades i ett hålträd vid campingen. Hagmarken vid Paradiset och strandängen i innersta delen av Vaskhusviken har restaurerats och bete har införts. Restaureringarna ökar ytterligare

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

förutsättningarna för biologisk mångfald för bland annat fladdermöss, fåglar, insekter och kärlväxter. Paradiset inventerades på kärlväxter inför restaureringen och har följts upp i ängs- och hagmarksinventeringen 2021.

Bilder på arter?

Tabell 1 lista på inventeringar som har gjorts i området

Inventering	år	Referens/Källa
Lavar, Inventering Farsta allé	1991	¹ Leif Andersson, ProNatura, 1991, projektet ”Hotade arter på Södertörn” ⁴ ,
Nyckelbiotopinventering	2001-2002	Skogsstyrelsen, Bo Törnquist, Skogens pärlor, https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/ utdrag 2021-10-05
Skyddsvärda träd, Skyddsvärda trädmiljöer	2013	LstAB Länskarta Stockholms län, utdrag 2021-10-11. Inventerades i samband med inventerings av skyddsvärda träd inom ramen för åtgärdsprogrammen för hotade arter, 2013.
Fladdermusinventering	2017-2018	Ecocom, 2019, Fladdermusinventering på Södertörn 2017 – 2018. Inventering av fladdermöss i Stockholm, Nacka, Tyresö, Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Salem och Södertälje kommuner. Projektet Fladdermusinventering på Södertörn, Södertörnsekologerna
NVI	2015	Naturföretaget, 2015, <i>Naturvärdesinventering av Farstanäs naturreservat</i>
Inventering av grunda havsvikar (Vaskhusviken)	2006	Medins Biologi AB, 2006, <i>Inventering av grunda havsvikar och åmynningar i Södertälje kommun 2006</i>
Inventering av grunda havsvikar, NVI-klassning (Vaskhusviken)	2020	AFRY, 2021, <i>Vegetationskartering och naturvärdesbedömning i Egelsviken och Vaskhusviken i Södertälje kommun</i>
Hasselsnok (Nästäppan, utanför reservatet)		Rapporter från boende i Nästäppan, framkom i samband med detaljplanearbete för Nästäppan, 2020. Ej bekräftad genom inventering
Ängs- och hagmarksinventering	2017 2021	Lennart Karlén, 2021. Fältprotokoll för Ängs- och hagmarksinventering, Paradiset. Saknas 2021?
Svampguidning	2013	Hans Rydberg, Observationer i artportalen, utdrag 2021-10-11

1.4 Områdeshistorik och markanvändning

Naturresevatets historia

Farstanäs naturreservat bildades 1967 efter att Södertälje stad köpt in marken för att säkra friluftsområde för invånarna i kommunen. Samtidigt anlades Farstanäs havsbad och camping.

Enligt handlingar från Södertälje stadsarkiv var bakgrunden en motion ställd 1956 i Stadsfullmäktige om att kommunen skulle förvärva mark för att inrätta billiga kommunala sommarstugor för korttidsuthyrning till kommunens invånare. Med anledning av detta köptes Farsta gård med fastigheterna Farsta 1:1, Håknäs 4:6 och 4:14 1964. Sedan tillsattes en utredning som skulle föreslå hur området skulle utvecklas. Utredningen föreslog bland annat "badplage" med servicebyggnader, campingområde för weekendcamping om ca 5 ha samt tillfartsväg och parkering, båtbyggor för gästhamn, rodduthyrning, tennisbanor, strövområde i skogen och att Farsta gård skulle bli en kursgård. Enligt utredningen ansågs inte området vara lämpligt för inrättande av ett fritidsstugeområde, trots att detta var en av de ursprungliga idéerna när motionen väcktes. Istället hänvisades detta till Nästäppan, där det fanns obebyggda tomter. Det ansågs mycket angeläget att området kunde tas i bruk för camping och bad redan 1966. Utredningen föreslog även att medel skulle sökas från statens naturvårdsnämnd och friluftsnämnd för finansiering.⁵

Farstanäs naturreservat bildades enligt dåvarande naturvårdslagens 7 och 8 §§. Syftet med naturreservatet var att "säkra ett för bad och rörligt friluftsliv värdefullt område".

Naturresevatet beslutades av länsstyrelsen på kommunens ansökan, med kommunen som förvaltare. Enligt då gällande lagstiftning hade inte kommuner möjlighet att besluta om naturreservat. Södertälje kommun erhöll statsbidrag för inrättande av naturreservatet. Naturresevatet omfattar enligt beslutet fastigheterna Farsta 1:1, Håknäs 4:6 och 4:14, dåvarande Järna kommun, med undantag för ett utskifte vid Yngern och området för byggnadsplan vid Nästäppan.

Naturresevatets gränser har justerats vid två tillfällen. Ett mindre område i Farstanäs naturreservat upphävdes vid Solåkraby 1969, efter att Södertälje stad yttrat sig om att området väster om gamla E4 inte var avsett att ingå i naturreservatet⁶. Länsstyrelsen upphävde den del av naturreservatet där Södertälje stad hade upprättat en byggnadsplan för utvidgande av Solåkraby. Gränslinjen justerades även 2012 från den ursprungliga kartbilden, så att det område som omfattats av byggnadsplan för Nästäppan helt ligger utanför naturreservatet⁷ i enlighet med beslutstexten. Den gällande gränsen mättes in på uppdrag av Miljökontoret 2014 och nuvarande naturreservat omfattar 281 ha.

Fram till 2014 förvaltades skogsmarken i området genom en skogsbruksplan, med tekniska nämnden i Södertälje kommun som ansvarig. En avverkning har skett under 2000-talet nordväst om nästäppan i en dalgång. Delar av skogsmarken har även gallrats. 2014 flyttades förvaltningen av naturreservatet från tekniska nämnden till miljönämnden i Södertälje kommun, som ansvarar för förvaltningen av de kommunala naturreservaten. I och med detta

⁵ Stadsfullmäktige i Södertälje, 1956; Södertälje stads fastighetskontor, 1964; Drätselkammaren, 1965; Stadsfullmäktige 1965.

⁶ Länsstyrelsens beslut, 1969-10-15, dnr 22R11-47:69

⁷ Länsstyrelsens skrivelse, dnr 511-2011-584, 2012-01-27

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

påbörjades en översyn och upprustning av naturreservatets naturmark, gränsmarkering och skyltning samt framtagande av ett förslag till skötselplan. Ett förslag till skötselplan beslutades 2016 av Miljönämnden. Förslaget till skötselplan har använts som förvaltningsplan för Farstanäs naturreservat sedan 2016, men har inte haft någon juridisk verkan eftersom den inte hade stöd i föreskrifterna för naturreservatet från 1967. Skötselplanen inriktades på förvaltning och utveckling av camping, biologiska värden och friluftsliv och ligger till grund för förslaget till nytt reviderat naturreservatsbeslut och denna skötselplan. Som grund till skötselplanen gjordes en naturvärdesinventering 2015, som visar att stora delar av skogsmarken har stora biologiska värden, samt en inventering av två vikar i vattenområdet utanför reservatet 2020. Det finns även ett flertal andra art- och biotopinventeringar som underlag för skötselplanen och reservatsbeslutet. Reservatsgränsen mättes in och gränsmarkerades 2015, skyltningen byttes ut och förnyades och upprustning av vandringsleder gjordes under 2015-2017. En ny parkering till reservatsbesökare är inrättades i reservatets södra del vid vägen till Nästäppan. Biotoprestaureringar, bl.a. restaurering av hagmarker och frihuggning av ädellövträd har även genomförts 2015-2018.

Beslutet från 1967 reglerade möjligheten att bygga i reservatet men gav ett mycket svagt skydd för naturvärden inom reservatet. Miljökontoret har därför sett det som mycket prioriterat att arbeta fram ett nytt förslag till beslut som ger skydd åt naturmarken och möjlighet att utveckla campingområdet och friluftslivet i området.

Farstanäs havsbad och camping

Campingen inrättades redan 1966, året innan naturreservatet beslutades. Farstanäs Havsbad och camping är ett viktigt besöksmål i Södertälje kommun. Av utredningarna framgår att campingen är ett av de ursprungliga syftena med att kommunen köpte in området. Campingen har under åren utvecklats och delar av området kom att privatiseras genom långtidsboende och tillbyggnader av stugor och husvagnar. Länsstyrelsen inledde med anledning av detta tillsyn mot campingen, som slutgiltigt städades av hösten 2021. Ett detaljplanearbete för att utveckla campingområdet påbörjades 2010. Detaljplanen förväntas antas under 2022 och ger utrymme för byggnation av ca 40 st övernattningsstugor, 350 uppställningsplatser för husvagnar, samt servicebyggnader, restaurant och lekområde. Även kommunalt vatten- och avlopp samt GC-väg längs med badvägen projekteras. Det gamla naturreservatsbeslutet tillät byggnation för campingens räkning men med otydliga ramar. Nytt förslag till reservatsbeslut och detaljplanen har tagits fram parallellt och harmoniserats med varandra för att tydliggöra campingens yttre ramar och utvecklingsmöjligheter.

Förvaltning av camping och byggnader

Campingområdet, jordbruksmarken med ekonomi- och flygelbyggnader samt tre bostadshus/fritidshus i anslutning Farsta gård arrenderas ut av Södertälje kommun. Kursgårdens verksamhet i Farsta gård lades ned 2014 och huvudbyggnaden har sedan dess stått oanvänd. Södertälje kommun har utrett möjligheten att sälja Farsta Gård och stycka av mark, men beslutat att behålla det i kommunal ägo. Vid Farsta gård finns även ett par byggnader som används som bostadshus och hyrs ut av kommunen. En fastighet i norra delen av reservatet, Farsta 1:33, styckades av på 1990-talet.

Kulturhistoria

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

Enligt Södertälje kommuns kulturmiljöinventering har Farstas gårdsmiljö med mangård från 1700-talet, arbetarbostäder, ekonomibyggnader och alléer, omgivet av ett öppet odlingslandskap och alléer ett högt kulturhistoriskt värde. Skötseln ska vara kulturhistoriskt inriktad, jordbruksmarken brukas och alléer bör vårdas enligt en särskild skötselplan⁸. PBL 8 kap §13 är tillämpligt och ärenden som rör bygglösa ska remitteras till stadsantikvarien⁹.

Farsta gård ligger i en dalgång med öppet odlingslandskap ner mot Vaskhusviken och Järnafjärden. Området utgjordes under förhistorisk tid en del av den forntida havsviken Bergagarnet och kring vikens stränder finns fornlämningar bestående av bland annat brons- och järnåldersgravar. I fornminnesregistret finns 24 fornlämningar registrerade, bland annat flera rösen och stensättningar från brons- eller järnålder på höjder, ett par hållristningar från stenåldern strax väster om väg 225, samt ett par yngre lämningar från bosättningar. Platsen Farsta finns belagt från 1300-talet. Under 1600-talet blev Farsta säteri och var en av de dominerande gårdarna i bygden tillsammans med Brandalsund norr om Vaskhusviken. Gården brändes under ryssarnas angrepp 1719 och nuvarande mangårdsbyggnad uppfördes senare under 1700-talet. De nuvarande ekonomibyggnaderna uppfördes 1917-19 och 1920 styckades Nästappan av för uppförande av sommarstugor.

Under 40-talet uppläts gården till filminspelningar, bland annat Min syster och jag, som hade premiär 1951¹⁰ och Hälsoresan (1999)¹¹. 1965 köpte Södertälje kommun in gården, som renoverades för att bli kursgård, och inreddes med bland annat möbler av Carl Malmsten och konst. Gården har stått oanvänd sedan 2014, då verksamheten som kommunal kursgård lades ned. Kommunen utredde under 2018-2020 försäljning av gården och avstyckning av mark, men beslutade att behålla den i kommunal ägo. Under 2021-2022 pågår kulturhistorisk renovering av huvudbyggnaden.

⁸ Inventering av Kulturmiljöer i Södertälje kommun

⁹ Kartläggning av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter i Södertälje kommun och Telgekoncernen, Projektgruppen för Kulturfastigheter 2012, rev -05-12

¹⁰ Skylt inne på Farsta gård, 2021.

¹¹ Wikipedia

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

1.5 Friluftsliv och rekreation

Farstanäs havsbad och camping är ett av stockholmsregionens största havsbad och naturreservatet ligger inom riksintresse för friluftsliv och inom en regional grön kil. Området har regional betydelse för friluftslivet med många internationella besökare.

Stranden består av en vidsträckt sandstrand mot Järnafjärden. I området finns servicebyggnader med WC samt kiosk och restaurant som serverar både campinggäster och badgäster. Området ligger lättillgängligt vid väg 225, endast ca en mil söder om Södertälje och 5 km öster om Järna. Det går även att ta sig till området med båt och en gästbrygga finns öster om badstranden. Kollektivtrafik finns vid väg 225, och kommer eventuellt att dras in till campingens entré i framtiden. Det finns också planer på att förbättra infartsvägen till bad- och campingområdet med en gång- och cykelväg. På camping- och badområdet anordnas aktiviteter och tävlingar, till exempel beachvolleyboll. I området har även Södertälje windsurfingklubb haft sitt hemområde sedan 1980-talet. I omkringliggande skog finns en vandringsled som har rustats upp under 2016. En kortare vandringsled/motionsslinga finns vid campingområdet och stränderna. Skogen är en fin bär- och svampskog och sevärdheter som bronsåldersrösen och havsutsikt erbjuds.

Området planeras att utvecklas med fler vandringsleder och bättre entréer till områdets naturområden, bland annat har Södertälje kommuns "Kustleden" anlagts med en sträckning genom reservatet och vidare mot Yttereneby naturreservat. Åtgärderna kommer att göra att större delar av naturreservatet kommer att bli tillgängliga för friluftslivet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
	Campusgatan 26			
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

1.7 Administrativa data – Uppdateras med nya siffror inför antagande

Objektnamn	Farstanäs naturreservat
Objektnummer	N 1 (intern löpande numrering av naturreservaten i kommunen)
Skyddsform	Naturreservat
Län	Stockholms län
Kommun	Södertälje kommun
Markslag och naturtyper (ha)	
Trädklädd hagmark/lövskog (planerad betesmark):	7,6 ha
Skogsmark: Barrskog/ Barrblandskog, inslag av ädellövskog och lövrik strandskog:	159,6 ha
Varav Planerat skogsbete:	2,4 ha
Camping och badområde inkl parkering och infartsväg:	22,2 ha
Gårds- och bostadsbyggnader samt privat tomtmark:	5,1 ha
Vägområde RV 225	1,3 ha
<u>Summa:</u>	<u>281 ha</u>
Prioriterade bevarandevärden	
Markslag / Naturtyper	Barnnaturskogar med stort inslag av gammal tall, inslag av sumpskog och bergbranter Gamla grova ekar, fd betesmarker med restaureringsbehov Ädellövskog Alléer med gamla ädellövträd Gamla grova ädellövträd, alléer Gamla grova tallar värdefull svamp- och kryptogamflora
Strukturer / Växt- och djursamhällen	Rödlistade arter mfl, se artlista bilaga 1 Havsbad- och campingområde. Strövområden i skogsmarken, markerade leder, utsiktspunkter, havsstränder, svamp- och bärmarker, relativt tätortsnära, Värdefull kulturmiljö Farsta Gård, fornlämningar
Arter	
Friluftsliv	
Kulturmiljö	

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

1.8 Områdets bevarandevärden

Prioriterade bevarandevärden

- Möjlighet att bedriva friluftsliv i området och besöka området, med anordningar avsedda för friluftsliv så som markerade vandringsleder, Farstanäs havsbad, samt Farstanäs camping.
- Naturskogsartade äldre barrnaturskogar med stort inslag av gammal tall, inslag av sumpskog och bergbranter
- Gamla grova ekar, alléer och andra ädellövträd
- Betesmarker
- Grunda marina havsvikar med vegetationsklädda mjukbottnar,
- Artrika miljöer med rödlistade arter, däribland värdefull svamp- och lavflora, fladdermöss och kärlväxter.
- Värdefulla kulturmiljöer med Farsta gård och fornlämningar

Kulturhistoriska bevarandevärden:

Farsta gård är utpekad som värdefull kulturmiljö i Södertälje kommuns kulturmiljöprogram¹². Miljön ska enligt kulturmiljöprogrammet ges en kulturhistoriskt inriktad skötsel och antikvariska principer ska vara vägledande. En del av kulturmiljön är det öppna jordbrukslandskapet där fortsatt hävd är viktig. Det finns även ett 20-tal fornlämningar registrerade i området.

Geologiska bevarandevärden:

Vid badstranden finns källor med framvällande grundvatten.

Biologiska bevarandevärden:

Skogsmark med naturvärdesklass 1,2 och 3. I skogen finns rikligt med äldre tallar, talticka och ett relativt stort inslag av ädellövträd, framförallt grov ek men också ask, alm och många andra arter. Även inslag av sumpskog och bergbranter finns. En värdefull svamp- och kryptogamflora med ett flertal rödlistade arter och signalarter finns i området. Gamla grova ekar förekommer rikligt längs bryn vid åkrar och vägar samt i restaurerade hagmarker. Hagmarker och strandbete med värdefull flora. Vid Farsta gård finns äldre alléer med gamla ädellövträd. Mycket artrika miljöer med värdefull svamp och lavflora, fladdermöss och fåglar mfl organismgrupper med ett flertal rödlistade arter registrerade från området.

Bevarandevärden för friluftsliv:

¹² Delrapport av kulturmiljöprogram för Södertälje kommun 3 (7) Ytterjärna och Överjärna socknar, 2005

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

Farstanäs är ett av Stockholmsregionens viktigaste havsbad- och campingområden och ligger inom riksintresse för friluftsliv och relativt tätortsnära Södertälje och Järna. Det är av stor vikt att hela naturreservatet är tillgängligt för allmänheten. Skogsmarken är varierad och utgör fina svamp- och bärmarker med markerade leder, varierad terräng, utsiktspunkter, fornminnen och en lång kuststräcka. Skogen är lättillgänglig genom markerade promenadslingor och vandringsleder så att olika miljöer är lätt att nå och utflykter lätta att genomföra.

Pedagogiska bevarandevärden

Området är lätt att besöka med kollektivtrafik och ligger nära både Södertälje och Järna. Det finns många olika naturtyper i området och kombinationen av camping och havsbad med service som servering och toaletter gör området intressant för besök från skolklasser, lägerskolor mm. Även särskilda naturvärden eller naturtyper och utvalda fornlämningar ska skyltas upp för att öka det pedagogiska värdet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

2. Plandel

2.1 Syfte

Reservatets syfte är att säkra ett för bad och rörligt friluftsliv värdefullt område.

Syftet med naturreservatet är också att bevara och stärka värdefulla naturmiljöer för biologisk mångfald, samt att bevara kulturmiljön vid Farsta gård.

Syftet är vidare att Farstanäs camping och havsbad med tillhörande parkering ska kunna utvecklas som ett attraktivt besöksmål i samklang med bevarande av biologisk mångfald och friluftsliv i naturreservatet.

Syftet ska uppnås genom att reservatets ska vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet och badgäster. Allmänhetens friluftsliv och rekreation ska tillgängliggöras genom informationsskyltar och friluftsanläggningar så som rastplatser och markerade leder. Farstanäs camping och havsbad ska anläggas och skötas så att allmänheten välkomnas på allmänna ytor i området. Tydliga stråk och passager för allmänheten ska finnas genom campingområdet. Farstanäs camping ska ges tydliga ramar för utveckling av verksamheten.

Skogsmarken undantas från kommersiellt skogsbruk. Äldre barrblandskog samt dess ädellövträd, bergbranter och sumpskogar ska bevaras och utvecklas genom i huvudsak fri utveckling. Trädbärande f.d. hagmarker och strandängar ska utvecklas och vårdas genom restaurering och bete. Vid behov ska naturvårdande åtgärder vidtas för att gynna naturvärden knutna till reservatets barrblandskog, lövrika bryn- och strandskogar, ädellövträd, bergbranter och sumpskog.

Den kulturhistoriskt värdefulla gårdsmiljön vid Farsta gård ska bevaras och åtgärder i miljön ska ske med respekt för antikvariska principer. Åkermarken fortsatt brukas på ett sätt som inte äventyrar den biologiska mångfalden och bevarar det öppna kulturlandskapet.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

2.2 Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Karta över Farstanäs naturreservat med skötselområden. Kartan visar gränsen för Farstanäs naturreservat (vit streckad linje) samt gränser och numrering av skötselområden (vita linjer och siffror)

1. Camping, bad, parkeringar
2. Farstanäs gård med tillfartsvägar, alléer och byggnader
3. Hagmarker
4. Skogsmark
5. Vattenområde
6. Åkermark

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Skötselområde 1:

Området omfattar camping, badplats och parkeringar (Zon 3a och 3 b) och havsbad (Zon 2) samt infartsväg från väg 225. Området består till största delen av campingområden och badplatsområde med klippt gräsmark. I området förväntas campingen med husvagnsplatser, övernattningsstugor, restaurant och servicebyggnader samt eventuellt vandrarhem och poolområde utvecklas under kommande år efter detaljplanens antagande (förväntas antas år 2022). I norr finns inslag av naturmark, med campingstugor. Källor med upptryckande grundvatten finns på några platser vid stranden och anslutande gräsyta. I området prioriteras friluftsliv och tillgänglighet. I sydöst, väster om den östligaste udden, finns två mindre stränder, surfstranden och hundbadet. Strandområdet röjs på vass för att hålla stranden öppen och tillgänglig för friluftsliv. Badvägen planeras att breddas med en gång- och cykelväg.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Området är tillgängligt för rörligt friluftsliv
- Camping- och badområdet med tillhörande anläggningar hålls i vårdat skick och rent från skräp och dumpningar av kompostavfall.
- Badstranden hålls öppen och röjs från vegetation och inflytande växtdelar och skräp
- Gräsmark skall hållas klippt och tillgänglig för besökare.
- Cykel- och gångvägar gör området tillgängligt för bad- och campinggäster och rörligt friluftsliv och kopplar ihop bad- och campingområdet med den omkringliggande naturmarken.
- Vegetationen vid källorna hålls låg och fri från vedartad vegetation.
- Naturmark ska i övrigt skötas så att det finns förutsättningar för biologisk mångfald. Nedtagning av träd större än 10 cm kräver tillstånd från miljönämnden.
- Information om naturreservatet, vandringsleder och föreskrifterna finns tillgänglig på ett flertal platser i området.
- Gränsen mellan skötselområdet camping/badplats och omkringliggande skötselområden (naturmark/åkermark) är väl synliga för besökare.
- Området är fritt från inslag av främmande arter och invasiva främmande arter

Skötselåtgärder:

- Renhållning
- Källor som bildas på stranden markeras tydligt med staket eller stenbumlingar och informationsskyltar. Området innanför markeringen sköts genom årlig slätter, vedartad vegetation ska inte tillåtas växa upp.
- Träd som kan utgöra en risk för gäster, byggnader eller camping ska tas bort. Om det är lämpligt med hänsyn till campingens verksamhet kan död ved eller högstubbar lämnas i området.
- Kvarlämnade tujahäckar mm privata planteringar från tidigare campinggäster tas bort.
- Gräsklippning på öppna gräsytor.
- Vassröjning sker vid behov längs den stora badstranden, surf- och hundbadet.
- Uppmärkning och underhåll av vandringsleder och skyltning

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

- Nya planteringar av träd och andra växter ska vara av inhemsk, helst regional härkomst.

Skötselområde 2. Farstanäs gård med bostads- och ekonomibyggnader

Skötselområdet utgörs av gårds-, bostads- och ekonomibyggnader och omkringliggande mark som disponeras som tomtmark eller behövs för lantbrukets drift, samt vägar med alléer som leder till gårdsområdet. Farstanäs gård har sedan Södertälje kommun köpte in fastigheten på 1960-talet använts som konferensanläggning. Verksamheten upphörde 2014 och huvudbyggnaden har sedan dess stått oanvänd och framtida användning är idag oviss. Renivering av huvudbyggnaden påbörjades 2021. Åtgärder som rör bygganderna ska remitteras stadsantikvarien pga att de utgör en känslig kulturmiljö. Ekonomibyggnaderna och flygelbyggnaderna disponeras för närvarande av den arrendator som arrenderar jordbruksmarken. Tre andra bostadsbyggnader hyrs ut som bostäder till privatpersoner. Genom gårdsmiljön går flera äldre, allékantade grusvägar. Söder om gården finns även en allmän parkering för reservatsbesökare.

Alléerna har betydelse både för biologisk mångfald och kulturmiljö och är skyddade genom generellt biotopskydd¹³. Alléerna beskars av arborist hösten 2018. För vård, bevarande och utveckling av alléerna behövs en särskild trädvårdsplan.

Det är viktigt att alléerna och parkeringen även fortsättningsvis är öppna för allmänheten, oavsett hur gården och gårdsmiljön används i framtiden. Passagen ska ge allmänheten möjlighet att cykla eller promenera förbi gården mellan de tre allévägar som utgår från huvudbyggnaden, västerut mot väg 225, österut mot hagmarken Paradiset, samt söderut till tillfartsvägen till bad- och campingområde. Den västra allén som ansluter till väg 225 bör vara öppen för gång- och cykeltrafik.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Allévägar som genomkorsar gårdsbilden är tillgängliga för friluftsliv, fotgängare och cyklister. Den allmänna parkeringen söder om Farstanäs gård hålls i vårdat skick och är tillgänglig för allmänheten.
- Byggnader, trädgårdar och mark runt ekonomibyggnader hålls i vårdat skick. Miljön ska ges en kulturhistoriskt inriktad skötsel och antikvariska principer ska vara vägledande i enlighet med kulturmiljöprogrammet.
- Alléerna i området har en hög andel äldre träd och återplanteras vid behov.

Skötselåtgärder:

- En trädvårdsplan tas fram för alléerna och andra äldre träd i skötselområdet
- Alléer sköts i enlighet med trädvårdsplanen
- Kulturhistoriskt inriktad skötsel av byggnader och gårdsmiljöer
- Kontinuerligt underhåll av parkering, leder och skyltning
- Parkeringen skyltas från Badvägen och trafikförbudsskylten flyttas in till parkeringens infart

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Skötselområde 3: Hagmark

Skötselområdet består av tre delområden.

3 a: Paradishagen. Restaurerad hagmark.

3 b: Vaskhushagen, restaurerat strandängsbete

3 c: Solåkra, planerad hagmark. Restaurering av jätteträdsmiljöer har utförts.

Delområde (a): Öster om Farstanäs gård finns en kuperad före detta betesmark har restaurerats och röjts på igenväxningsvegetation. Bete återinfördes 2017. Grova björkar, samt rönn och hassel och lind finns spridda i området. Enstaka ekar och grova tallar finns i nordöst. Igenväxningen består till stor del av lövträd men i vissa delar dominerar ung gran, samt stora områden med slånbuskage. I slanten mot gården kommer det många unga ekar som kan utvecklas till nya jätteträd. Rester av hagmarksflora som brudbröd och mandelblom finns. Det finns inslag av berg i dagen. I norr finns en mindre bäck med ravinliknande bildning och lövskog. En allékantad grusväg leder från Farsta gård till östra delen av området och grusvägen fortsätter ned mot en glänta med en äldre sjöbod. På platsen har det tidigare funnits bryggor. Grusvägen och gläntan planeras att ligga utanför hagmarksstängslet. Genom området går en vandringsled, Paradisstigen, som knyter ihop campingen med Farstanäs gård och den Kustleden.

Delområde (b) Strandäng som har restaurerats med avverkning av lövträd och vassröjning samt återinförande av bete. När strandängen har öppnats upp för bete kan eventuellt ett fågeltorn anläggas i anslutning till kustvandringsleden.

Delområde (c) Solåkra. Väster om väg 225 ligger ett mindre område med stort inslag av gamla grova ekar. Området ligger delvis utanför reservatet. Framröjning av jätteträden har utförts och området planeras för bete, helst i samarbete med markägaren på fastigheten Farsta 1:3. Bete eller återkommande röjningar är nödvändigt för att förlänga livstiden för ekjättarna och skapa gynnsamma förhållande för efterträdare. Genom området anläggs en stig som ansluter till skogsmarken i nordväst med fornlämningar.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Hagmarkerna har en stor förekomst av grova ädellövträd och inslag av grov tall.
- I de olika delarna finns förutsättningar för en örtrik hagmarksflora eller lundflora.
- Hagmarkerna betas kontinuerligt med i första hand nötboskap och är väl avbetade efter betessäsongen varje år. I andra hand röjs igenväxningsvegetation återkommande vart 5:e år.
- Ingen stödutfodring till betesdjuren förekommer.
- Förutsättningar finns för yngre ädellövträd att växa upp och bilda nästa generation av jätteträd.
- De grova ekarna är livskraftiga och hotas inte av inväxning från annan vegetation.
- Slånbuskagens utbredning begränsas till mindre grupper (delområde a).
- Sjöboden underhålls och gläntan vid vattnet hålls öppen (delområde a).
- Vandringsleder och skyltning är väl underhållna och tillgängliga för allmänheten. Hagmarkerna har stängselgenomgångar för friluftslivets tillgänglighet.

Skötselåtgärder:

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

- Stängsling för betesdrift inklusive stättor och/eller grindar för friluftslivet och elförsörjning.
- Anläggande av färskvattenförsörjning för betesdjuren
- Årlig betesdrift inrättas genom avtal med djurhållare
- Biotoprestaurering genom röjning och gallring för att öppna upp hagmarkerna och gynna jätteträd och andra grova träd
- Kontinuerlig röjning av sly, slån och ros för att gynna ett bra betestryck
- Kontinuerlig fräsning av vass vid behov i Vaskhushagen
- Unga efterträdare av lövträd, främst ädellöv sparas och gynnas kontinuerligt.
- Anläggning av en vandringsled genom hagmarken väster om väg 225 mot fornlämningsområdet på skogshöjden norr om området (delområde c)
- Eventuellt anläggning av ett fågeltorn (delområde b)
- Anläggande och underhåll av leder för besökare
- Eventuellt tillskapande av död ved i det södra området med yngre skog genom försiktig luckhuggning eller ringbarkning.
- Floran följs upp vart fjärde år i Miljökontorets inventering av Ängs- och hagmarker

Skötselområde 4: Skogsmark

Skogsmarken i Farstanäs naturreservat inventerades enligt svensk standard för naturinventering under hösten 2015. Den större delen av skogsmarken är barrdominerad blandskog, med större inslag av tall på höjder och hållmarker och större inslag av gran i sluttningar och fuktigare marker. På högre partier och hållar i framförallt den västra delen av det stora skogsområdet finns rikligt med grov tall. Inventeringen visar att större delen av skogsmarken har mycket höga naturvärden, motsvarande nyckelbiotopklass. Efter 2018 har angreppen av granbarkborre ökat i området, vilket innebär att skogsmarken kommer att förändras i ålder, artsammansättning och mängden död ved under de kommande decennierna. Söder om Farsta gård finns ett lövdominerat område med stort inslag av död ved och grov ask, som har klassats till högsta naturvärde i naturvärdesinventeringen. I området finns ett par områden som tidigare har klassats som nyckelbiotoper, bland annat ett par sumpskogar med stort inslag av död ved.

Längs brynzonerna mot åker, strand och vägar är inslaget av lövträd större. Ekdominerade områden med jätteträd finns spridda längs brynzoner vid åkermarker och vägar och i strandskogen. Områdena är i stort behov av skötsel med frihuggning av de grova ekarna. I södra delen, vid vägen till nästappan samt i den södra strandskogen mot det södra åkerskiftet är inslaget av jätteträd stort. Ett flertal gamla ekar som har inventerats i jätteträdinventeringen finns här, samt områden med mycket grov asp och i vissa partier buskskikt med stort inslag av hassel. Strandskogarna domineras av al och ask på fuktigare mark och i södra delen finns en kulle med stort inslag av grov ek och grov björk. Lövinslaget är också stort på de östra uddarna i anslutning till campingområdet. Här finns även fina klipphällar ut mot vattnet, med stort värde för friluftslivet. På ett par ställen i skogsmarken finns öst- och nordvända klipphällar som har förutsättningar för många arter av mossor.

Delar av skogen har gallrats och det finns ett par bestånd har föryngringsavverkats på senare tid. Här växer idag tall och björk samt ett bestånd med yngre lövskog på fuktig mark. Lövskogen på fuktig mark är snårig och svårframkomligt och utgör idag en bra miljö för

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

småfåglar. På grund av gallringar och liten återväxt är skogen på vissa ställen ganska gles och luckig. Brist på död ved finns i de bestånd som har blivit gallrade.

I skogsområdet i nordöstra delen av reservatet, väster om väg 225 finns grov gran och gammeltallar på hållmarker. På den högsta hållmarken finns även ett par fornlämningar i form av rösen och utblickar med utsikt mot Vaskhusviken. De mindre skogspartierna väster om väg 225 består av blandskog med stort lövinslag. Längs brynen finns grova ekar och vid infarten till sommarstugan på fastigheten Farsta 1:33 finns resterna av en allé.

Eventuell möjlighet till skogsbete har diskuterats av reservatsförvaltningen, i första hand öster om avfarten mot vägen till Nästäppan. Här finns ett luckigt trädsnitt med stort inslag av lövträd, som lämpar sig för skogsbete. Det kan dock vara svårt att lösa vattenförsörjning till djuren.

Vägen till Nästäppan sköts av en vägsamfällighet där Södertälje kommun är delägare. I anslutning till vägen finns en mindre reservatparkering för ca 5 bilar. Längs vägen till Nästäppan finns ett bestånd av tysklönn, Acer pseudoplatanus, som är klassad till mycket hög risk för invasivitet.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Skogen utgörs av naturskogsartad barrblandskog med lövrika bryn och rikligt med död ved samt ett påtagligt inslag av jätteträd, framförallt ek och tall.
- De grova ekarna är livskraftiga och hotas inte av inväxning från annan vegetation.
- Brynzoner mot campingområdet, vägar och nästäppans stugområde skall vara inbjudande och säkra från riskträd.
- Vandringsleder tar besökarna på längre och kortare vandringar i området med sevärdheter som utsiktsplatser, kulturmiljöer och naturliga stränder.
- Uddarna öster om campingområdet utgörs av ljus strövvänlig skog med stort inslag av grova träd.
- Naturreservatparkeringen vid Järnafjärdsvägen är välvårdad och fri från skräp och upplag.
- Invasiva främmande arter förekommer inte inom området

Skötselåtgärder:

- I den barrdominerade skogen råder i huvudsak fri utveckling.
- Frihuggning av jätteträd, tillskapande av död ved och säkring av riskträd utförs vid behov, framförallt längs lövrika bryn och områden där inslaget av lövträd är stort.
- Vid kantzoner mot camping, parkering, nästäppan och vägar gynnas lövträd, framförallt ädellöv och grova träd. Riskträd fälls vid behov i första hand in mot skogsmarken och lämnas på platsen.
- Gallring av gran i syfte att gynna lövträd och hassel kan utföras i löv- och hasselrika delområden vid behov.
- I de yngre, mer homogena tall- och björkbestånden kan försiktiga luckhuggningar eller ringbarkning av träd i naturvårdssyfte skapa större variation i ålder, träslag och inslag av död ved, som kan påskynda utvecklingen av biologisk mångfald i området.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

- Beståndet av tysklönn bekämpas
- Skogsbete kan möjligen införas i vissa delar av marken, om vattenförsörjning till djuren kan lösas.

Skötselområde 5. Vattenområde

Reservatet utökas med vattenområde i enlighet med naturvårdsverkets föreskrifter. Två vikar i norr, inre delen av Vaskhusviken och viken vid badet, inventerades 2020 och visade på påtagliga naturvärden med kransalgs- och hårsärvsängar. För att undvika skada på växtsamhällena skall muddring undvikas. Bryggor för båttrafik bör lokaliseras till ett sådant djup att muddring inte behövs. I badområdet tillåts badbryggor och tillgänglighetsanpassad brygga. En brygga för turbåtar och besökare som anländer med båt finns öster om badstranden. Ytterligare en brygga finns ca 200 m norr om badområdet. I öster, norr och söder om Nästäppans stugområde, finns vassområden.

Vass röjs i den mindre viken söder om ångbåtsbryggan, för att hålla den tillgänglig för friluftsliv.

Eventuellt kan en gäddfabrik anläggas som en blå bård utanför strandängsbetet i västra delen av Vaskhusviken.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Grunda vikar med vegetationsklädda bottenar påverkas inte negativt av muddring, röjningar eller båttrafik. Undantag gäller för den inre delen av badviken som används för bad, samt viken söder om ångbåtsbryggan.
- Badplatsområdet hålls tillgängligt för besökare med badbryggor och tillgänglighetsanpassade bryggor.

Skötselåtgärder:

- Städning och röjning av vass och vegetation på badplatsområde och lilla viken sydöst om badplatsområdet vid behov.

Skötselområde 6. Åkermark och åkerholmar

Åkermarken inom naturreservatet är uppdelat i olika och genomkorsas av infartsvägen till bad och camping, de gamla gårdsvägarna med alléer samt väg 225. Åkermarken i naturreservatet är klassat till klass 4 öster om väg 225 (10 % över normalskörd) och klass 3 (normalskörd) väster om väg 225. Klass 5 är den högsta klassen i Stockholms län¹⁴. Åkermarken arrenderas för närvarande ut tillsammans med gårdens ekonomibyggnader och flygelbyggnaderna till herrgården.

Målsättningen för åkermarken är att det ska bedrivas ett hållbart jordbruk som gynnar biologisk mångfald och inte äventyrar vattenkvaliteten. Farstanäs ligger inom ett bälte av ekologisk odling som sträcker sig ner mot Ytterjärna. Södertälje kommun antog 2018 en

¹⁴ Åkermarksgradering i Stockholms län, 1971

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

odlingsstrategi, som styr de kommunala arrendena mot ekologisk odling¹⁵. Kommunala arrenden ska när så är möjligt styra mot ekologisk odling. När arrendet uppdateras finns möjlighet att anpassa det efter odlingsstrategin. Ett uthålligt system där djur ingår och inslag som gynnar biologisk mångfald, till exempel alléer och häckar, blommande kantzoner och en växtföljd med inslag av blommande grödor ska eftersträvas. Om möjligt kan småvatten, tex groddammar eller gäddfabrik anläggas på en mindre del av åkermarken. Åkermarken är väl dränerad och saknar större utloppsdiken, så det behöver utredas om det finns någon lämplig plats att anlägga småvatten.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Åkermarken har fortsatt god produktionsförmåga och brukas med metoder som inte ger upphov till negativ påverkan på biologisk mångfald och vattenkvalitet.
- Kulturlandskapet runt Farstanäs gård som är utpekat som värdefull kulturmiljö hålls öppet.
- Inslag av småbiotoper finns som gynnar biologisk mångfald, till exempel kantzoner kring diken och vägar med blommande växter, alléträd eller lähäckar. Jätteträd på åkerholmar är fria från igenväxning

Skötselåtgärder:

- Arrendeavtal styr mot ekologisk odling i när så är möjligt
- Frihuggning av ädellövträd på åkerholmar vid behov
- Åtgärder som gynnar biologisk mångfald, tex blommande välgkanter utförs
- Beskrining av grenar på grova ekar och andra prioriterade träd vid behov ska utföras så att träden inte skadas.
- Träd som behöver fällas fälls om möjligt inåt skogsmark/åkerholmar och lämnas som död ved.

¹⁵ Odlingstrategi, Södertälje kommun, 2018-2030

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

2.3.Friluftsliv och tillgänglighet

Havsbad och camping

Farstanäs havsbad har varit ett besöksmål för kommuninvånarna sedan åtminstone 1960-talet. I naturreservatet finns Farstanäs havsbad och campingområde med bad med restaurant, parkeringar mm, samt ett flertal vandringsleder och sevärda kulturmiljöer. Campinganläggningarna utvecklas med kommande detaljplan som förväntas antas under 2022. Badplatsen avses att tillgänglighetsanpassas med badbrygga och omklädningsrum. I Farstanäs har även Södertälje windsurfingklubb sin hemmaplan vid den mindre, sydvända viken öster om den stora badplatsviken. Området ska vara tillgängligt och inbjudande för besökare. Det är viktigt att besökare även känner sig välkomna inom campingområdet och att det är tydligt att det är ett allmänt kommunalt bad som är tillgängligt för alla besökare.

Stigar och leder

I området finns ett flertal stigar och leder som sköts för att vara tillgängliga för besökare.

Befintliga leder:

Röd led, runt stränderna vid campingen.

Blå led, runt skogen (följer inte kartan), knyter ihop bad- och campingområde, parkeringar och Nästäppan.

Gula leden, Paradisstigen, från camping mot Farsta gård, ansluter till röd och blå led.

Kustvandringsleden längs kusten genom hela området. Ansluter till gul, röd och blå led.

Led i området väster om väg 225, genom planerad hagmark (3c) och berget norr om Solåkraby, förbi fornlämningar (planerad).

Kulturmiljöer

Gårdsmiljön vid Farsta gård har ett kulturhistoriskt värde som höjer rekreationsupplevelsen med fina allékantade vägar. Tillgängligheten för gångs- och cykeltrafik kan förbättras med skyltning.

Ett flertal fornlämningar finns i naturreservatet, varav flera har ett värde för friluftsliv och pedagogik. Fornlämningar och kulturmiljöer skyltas med informationsskyltar.

Besöksmål

Fler målpunkter kan utvecklas längs med befintliga och planerade vandringsleder, till exempel fågeltorn, utsikts- och rastplatser, skyltning av fornlämningar

Tillgänglighet

Området nås i första hand med bil. Naturreservatet ligger inom cykelavstånd från Järna tätort och från Pershagen i södra Södertälje, men väg 225 är smal och trafikerad. Gång- och cykelväg planeras längs Farstanäsvägen från väg 225 till camping- och badområdet. Kollektivtrafik finns vid väg 225 och planeras eventuellt att dras in till entrén för bad- och camping.

Vid entrén till bad- och camping finns två större parkeringar. Två mindre parkeringar för reservatsbesökare finns även vid Farstanäs gård samt i södra delen längs vägen till nästäppan.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

Inom naturreservatet finns flera vandringsleder. Infartsvägen till campingens entré samt alléer runt Farsta gård och vägen till Nästappan är även tillgängliga för cykeltrafik.

Information

Naturreservatsinformation finns vid entréer och parkeringar.

Särskilda informationsskyltar planeras att sättas upp vid utvalda biotoper, naturvärden och kulturmiljöer.

Vid Campingens entré finns en större anslagstavla med turisminformation. Här finns även information om naturreservaten i Södertälje kommun.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- Hela naturreservatet är tillgängligt för allmänheten i enlighet med allemansrätten. Undantag gäller för byggnader, anläggningar som nyttjas för campinggäster, boende eller jordbruk.
- Badstranden är väl vårdad och tillgänglighetsanpassade anläggningar finns.
- Informationsskyltar upplyser besökare om naturreservatet, natur- och kulturmiljöer
- Stigar och leder är framkomliga och uppmärkta
- Stängselgenomgångar finns vid leder som passerar hagmarker
- Allmänheten kan passera förbi gårdsmiljön vid Farsta gård
- Alla anläggningar för friluftslivet är väl vårdade och tillgängliga för friluftslivet.
- Riskträd tas ned så att de inte utgör fara för hälsa och egendom, i anslutning till byggnader och friluftsanläggningar så som leder och badplats.

Skötselåtgärder friluftsliv:

- Underhåll och märkning av leder
- Säkring av riskträd vid behov
- Anläggande av målpunkter och friluftsanordningar, tex rastplatser, fågeltorn, leder
- Skyltning och skötsel av utvalda biotoper, naturvärden och fornlämningar
- Inmätning av privat tomtmark för arrenden runt bostadsbyggnader

2.5 Reservatsförvaltning

Farstanäs naturreservat samförvaltas idag mellan Miljönämnden/ Miljökontoret och Tekniska nämnden/ Samhällsbyggnadskontoret. Förvaltningen fördelas idag enligt nedan och föreslås fortsatt förvaltas med samma fördelning när det nya naturreservatsbeslutet träder i kraft, Finansieringen av förvaltningen fördelas efter förvaltningsansvar på respektive nämnd.

Miljönämnden/Miljökontoret

- Naturmark (Skötselområden 3: Hagmark, 4: Skogsmark, 5: Vattenområde)
- Tillsyn naturreservatsföreskrifter
- Avtal med djurhållare om bete i hagmarkerna
- Ansvar för skyltning, gränsmarkering, friluftsanordningar (rörligt friluftsliv)

Tekniska nämnden/Mark och fastigheter

- Åkermark (Skötselområde 6)
- Camping- och badområde inkl bryggor (Skötselområde 1)
- Farsta gård, samtliga tillhörande byggnader och gårdsytor samt alléer? (skötselområde 2)

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

- Arrenden och upplåtelser avseende camping, byggnader, åkermark mfl verksamheter i området
- Tillsyn camping utifrån arrendeavtal
- Vaghållning samtliga vägar utom väg till Nästäppan (Håknäs GA:6)

Håknäs GA:6 (Vägen till Nästäppan från avfart från Farstanäsvägen)
Samfälld väg enligt lantmäteribeslut. Reservatsförslaget påverkar inte förvaltningen av denna väg. Den friköpta privata fastigheten (Farsta 1:33) ingår inte i naturreservatsförvaltningen. Vägen till nästäppan sköts av en vägförening förening där Södertälje kommun ingår. Vägområdet vid riksväg 225 sköts av Trafikverket.

Väg 525

Väg 525 ägs av Trafikverket. Vägen och vägområdet ingår inte i reservatsförvaltningen.

Miljönämnden är tillsynsmyndighet med ansvar för efterlevnad av naturreservatets föreskrifter.

2.6 Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärder

Reservatsförvaltaren ansvarar för dokumentation och uppföljning av genomförda åtgärder.

Uppföljning av bevarandemål

Reservatsförvaltaren (Miljökontoret/Samhällsbyggnadskontoret) ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs

- Informationsskyltar och stigar kontinuerligt
- Igenväxning av jätteträd vart 10:e år
- Inventering av hagmarksflora vart 4:e år
- Igenväxning av fornlämningar vart 5:e år
- Årlig tillsyn av tillgängligheten och privatisering i skötselområde 1 och 2

2.7 Finansiering

Skötseln finansieras av Södertälje kommun i enlighet med förvaltningsansvaret, se punkt 2.5.

2.8 Revidering

Revidering av skötselplanen sker vid behov om ny kunskap tillkommit eller om naturreservatets beslut ändras.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

2.9 Källförteckning

- Artportalen utdrag över rödlistade arter 1967-2022, 2022-05-30,
<https://www.artportalen.se/>
- Ecocom, 2019, Fladdermusinventering på Södertörn 2017-2018. Inventering av fladdermöss i Stockholm, Nacka, Tyresö, Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nynäshamn, Salem och Södertälje kommuner
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1967, Beslut om bildande av Farstanäs naturreservat ; *Angående Farstanäs naturreservat i Järna kommun*, Resolution IIIR11-16:67
- Länsstyrelsen i Stockholms län 2015, *Detaljplan för Farstanäs, del av Farsta 1:1, Södertälje kommun*, Samrådsyttrande, dnr4021-12146-201, 2015-01-29
- Länsstyrelsens i Stockholms län 2016, *Dispens för åtgärder i Farstanäs naturreservat*, Beslut 2016-10-06, dnr 5212-17345-2016
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 2012, *Förtydligande av gräns för naturreservatet Farstanäs i Södertälje kommun*, skrivelse, dnr 511-2011-584, 2012-01-27,
- Länsstyrelsen i Stockholms län, 1969, *Upphävande av del av Farstanäs naturreservat i Järna*, Beslut 22R11-47:69
- Naturföretaget, 2015, *Naturvärdesinventering av Farstanäs naturreservat*
- Riksantikvarieämbetet, fornsök, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, utdrag 2016-11-12,
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/> , utdrag 2016-11-12,
- Statens naturvårdsnämnd, 1967, *Angående bildande av naturreservat av Farstanäsområdet*, Beslut om statligt bidrag, 1967-06-21
- Stadsfullmäktige i Södertälje, 1956; *Motion angående fritidsbebyggelse*, protokoll 1956-06-20
- Södertälje kommun , 2005, *Delrapport av kulturmiljöprogram för Södertälje kommun 3 (7) Ytterjärna och Överjärna socknar*
- Södertälje kommun, Miljökontoret, 2013, *Skyddsvärda träd i Södertälje kommun – en inventering av gamla, grova och ihåliga träd*,
- Södertälje stads fastighetskontor, 1964; *PM angående Farstanäs egendom i Järna* (köpekontrakt), 565-64, 1964-12-09
- Södertälje stads fastighetskontor 1965, *Angående Farsta egendom*, (utredningsrapport) dnr 64-65, 1965-09-08
- Åkermark klasning 1970
- Fladdermusinventering
- Skyddsvärda träd alléer- inventering

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
151 89 SÖDERTÄLJE	Campusgatan 26 SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

2.10 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder UPPDATERAS inför slutgiltigt antagande

Skötselåtgärd	När	Var	Priori- tering	Ansvarig
Gränsmarkering	2014	Hela reservatet	1	MK
Informationsskyltar	kontinuerlig tillsyn, utbyte vid behov	Hela reservatet	1	MK
Röjning, markering och underhåll av stigar och besöksmål (ej campinganläggning)	Upprustning 2015-2017, därefter vid kontinuerligt	Hela reservatet	1	MK
Vård och skötsel av campinganläggning, parkering i anslutning till camping och badplats, vassröjning vid stränder, underhåll av bryggor, renhållning	Kontinuerligt	Skötselområde 1	1	UT/arrendator
Stängsling/markering runt och slåtter av mark vid källor på stranden, skyltning av källor	Stängsling och skyltning 2017, årlig slåtter	Skötselområde 1	1	MK
Vård av byggnader och privat mark i skötselområde 2		Skötselområde 2		UT/Arrendator
Iordningställande av södra parkeringen	2015	Skötselområde 4	2	MK
Biotoprestaurering av hagmarker; slyröjning, gallring och frihuggning av grova träd,	2016-2017	Skötselområde 3a-c	1	MK
Stängsling för bete, hagmarker	2016-2018	Skötselområde 3a-c,	1	MK
Vassröjning	Vid behov	Skötselområde 3a		MK
Stängsling för skogsbete	2018	skötselområde 4	2	MK
Mekanisk bekämpning av tysklönn; röjning, avverkning	2016-2017, därefter vid behov	Skötselområde 4	2	MK
Frihuggning av grova lövträd och tallar samt blivande jätteträd	Vid behov	Hela naturreservatet	1	MK
Slyröjning	Vid behov	Skötselområde 3a-c	1	MK
Gallring av gran	Vid behov	Skötselområde 3 a-c, 4, 5	2	MK
Skötsel av åkermark och dikesrenar mot åkermark	Vid behov/ kontinuerligt	Skötselområde 7	1	UT/Arrendator
Arrendeavtal - utformning	Vid förnyelse av arrendeavtal	Skötselområde 1,2,7	1	UT i samråd med MK
Arrendeavtal – inmätning tomtmark	Vid förnyelse av arrendeavtal	Skötselområde 2	1	UT i samråd med MK

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Bilaga 1: Artfynd: rödlistade och andra intressanta arter

Artobservationer senare än år 1990 har tagits med i listan, ej kvalitetssäkrad.

Bilagan kommer att bearbetas inför antagande

Den svenska rödlistan, klassning	
NT=missgynnad	LC=livskraftig population ej rödlistad
VU=sårbar	DD=data saknas/kunskapsbrist
EN=starkt hotad	RE=försvunnen
CR=akut hotad	EX=utdöd
Övriga klassningar	
S = signalart enligt skogsstyrelsen	
I = indikatorart betesmark enligt jordbruksverket ¹⁶	
F = fridlyst enligt miljöbalken eller skyddad enligt miljöbalken, konventionen om biologisk mångfald eller artskyddsförordningen	

Mossor		
Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S
spjutmossa	<i>Calliergonella cuspidata</i>	
blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S
platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S
aspfjädermossa	<i>Neckera pennata</i>	VU
Ramaria sp.	<i>Ramaria sp.</i>	
fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i>	

Lavar		
Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT, S
ekspik	<i>Calicium quercinum</i>	VU
lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
Gul dropplav	<i>Cliostomum corrugatum</i>	NT
klosterlav	<i>Biatoridium monasteriense</i>	VU
Gulvit blekspik	<i>Sclerophora pallida</i>	VU

¹⁶ INDIKATORARTER – metodutveckling för nationell övervakning av biologisk mångfald i ängs- och betesmarker, Jordbruksverket rapport 2003:1

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

Svampar		
Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT
dropptaggsvamp	<i>Hydnellum ferrugineum</i>	S
zontaggsvamp	<i>Hydnellum concrescens</i>	S
tallticka	<i>Phellinus pini</i>	NT, S
Ramaria sp.	<i>Ramaria sp.</i>	
fjällig taggsvamp	<i>Sarcodon imbricatus</i>	
Druvfingersvamp	<i>Ramaria botrytis</i>	NT
granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT
Stor aspticka	<i>Phellinus populicola</i>	NT
kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	NT
Koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	NT
Grangråticka	<i>Boletopsis leucomelaena</i>	VU
Gul taggsvamp	<i>Hydnellum geogenum</i>	NT
Dofttaggsvamp	<i>Hydnellum suaveolens</i>	NT
Koppartaggsvamp	<i>Sarcodon lundellii</i>	VU
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT

Kärlväxter		
Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S
vit fetknopp	<i>Sedum album</i>	
Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
Gullviva	<i>Primula veris</i>	I
Brudbröd	<i>Filipendula vulgaris</i>	I
Darrgräs	<i>Briza media</i>	I
Blåsuga	<i>Ajuga pyramidalis</i>	I
Jungfrulin	<i>Polygala vulgaris</i>	I
Backnejlika	<i>Dianthus deltoides</i>	I
Ängshavre	<i>Helictotrichon pratense</i>	I
Ängsfryle	<i>Luzula multiflora</i>	I
Kösa	<i>Apera spica-venti</i>	NT

Ormbunksväxter och lumrar		
Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
svartbräken	<i>Asplenium trichomanes</i>	
revlumner	<i>Lycopodium annotinum</i>	F

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se

Datum: 2022-05-31
Dnr: 2018-2480
(tidigare 2014-3298)

Fåglar		
Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori
kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU
havsörn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	NT
Blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>	NT
Silltrut	<i>Larus fuscus</i>	NT
Gråtrut	<i>Larus argentatus</i>	VU
Lappuggla	<i>Strix nebulosa</i>	NT
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	VU
Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	VU

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post
Campusgatan 26				
151 89 SÖDERTÄLJE	SÖDERTÄLJE	08-523 01000vx	08-523 04636	miljokontoret@sodertalje.se